

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2004-2670

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Käytännöllisen filosofian laitos	
Tekijä-Författare-Author Haapanen, Ari			
Työn nimi-Arbetets titel-Title ”Yö ei ole pimeä päivä”: Moraaliset tosiasiat pragmatistisessa realismissa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Käytännöllinen filosofia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2004-04-02	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 81
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkielma tarkastelee moraalisten tosiasioiden olemassaoloa ja niihin liittyviä ongelmia erityisesti pragmatistisen filosofisen perinteen valossa. Työn aihe kuuluu siten etiikan tutkimusalueeseen. Vielä täsmällisemmin työ edustaa metaeettistä tarkastelua, koska sen tutkimuskohteena ovat eettisten teorioiden taustalla vaikuttavat uskomukset. Työ tarkastelee sitä, millaisesta asiasta puhumme puhuessamme etiikasta tai moraalista. Työn alussa esitellään lyhyesti moraalirealismia. Moraalirealismin mukaan moraaliksi koskee joitakin tosiasioita. Kun esitämme moraalisen väitteen, kuten ”Tappaminen on väärin”, emme ilmaise pelkästään mielipidettä kyseisestä asiasta, vaan väitteemme koskee jotakin maailmassa vallitsevaa tosiasiaa.</p> <p>Moraalirealismia on kuitenkin filosofiassa varsin kiistanalainen oppi. Monet filosofit kiistävät sen, että moraaliväitteemme koskisivat tosiasioita. Tämä moraalirealismia koskeva keskustelu liittyy laajempaan filosofiseen keskusteluun, joka koskee realismin ongelmaa.</p> <p>Lyhyen moraalirealismia esittelyn jälkeen esitellään moraalirealismia vastaan esitettyä kritiikkiä sekä realistien vastauksia kritiikkiin. Realismin kriitikot, joita voi yleisesti nimittää antirealistiksi, kiistävät moraalisten tosiasioiden olemassaolon. Sen sijaan, että moraaliksi koskisi tosiasioita, se lähinnä ilmaisee asenteitamme tai tunteitamme tms. eikä näin ollen väitä mitään meistä riippumattomasta todellisuudesta.</p> <p>Moraalirealismia ajautuu vaikeuksiin kriitikojensa kanssa. Toisaalta myöskään kriitikkojen esittämät teoriat eivät pysty antamaan täysin tyydyttävää ja tyhjentävää kuvaa moraalin luonteesta. Mahdollisena ratkaisuna realismin ongelmaan tarkastellaan pragmatistista versiota moraalirealismista. Pragmatistiseen filosofiseen perinteeseen perustuva moraalirealismia onnistuu välttämään joitain realismiin liittyviä ongelmia. Pragmatismia lähtökohta on inhimillisen käytännön toiminnan tarkastelu. Inhimillisen käytännön asettaminen ensisijaiseksi tarjoaa mahdollisuuden välttää syytökset siitä, että moraaliksi ilmentäisi vain tunteitamme tai mielipiteitämme. Pragmatisti näkee tunteet ja mielipiteet yhtä mielekkään tutkimuskohteena, kuin niin sanotut kovat empiiriset faktatkin. Pragmatismia mukaan meidän ei siis tarvitse erottaa inhimillistä totuutta ja empiiristä totuutta toisistaan, vaan inhimillinen todellisuus on jopa ensisijaista empiiriseen verrattuna.</p> <p>Tällaisena inhimilliseen toimintaan kohdistuvana tutkimuksena pragmatistinen tarkastelu voi paljastaa meille tosiasioita ihmisluonnosta. Nämä tosiasiat eivät välttämättä ole palautettavissa empiirisiin yksinkertaisiin tosiasioihin. Tämä ei kuitenkaan tee inhimilliseen olemiseen ja toimintaan liittyviä tosiasioita vähempiarvoisiksi tai vähemmän tosiksi kuin maailmassa vallitsevat ihmisestä riippumattomat tosiasiat. Itse asiassa pragmatisti ei myönnä tällaisten riippumattomien ja arvovapaiden tosiasioiden olemassaoloa lainkaan.</p> <p>Moraali inhimillisen käytännönä ja toimintana on siten pragmatistille yhtä mielekäs ja tosiasioita koskeva tutkimuskohde kuin mikä tahansa empiiristen tieteiden tutkimuskohte.</p>			
<p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>moraalirealismia</p> <p>pragmatismi</p> <p>etiikka</p> <p>metaetiikka</p> <p>realismi</p>			
<p>Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited</p> <p>Philosophica-kirjasto, Siltavuorenpenger 20 A, 3. kerros, Puh. 09-191 29247</p>			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			